

Byť prvou voľbou

VAGONÁR

7/8
júl/august

2022

Dvojmesačník zamestnancov spoločnosti TATRAVAGÓNKA Poprad • Ročník XXI. • vagonar@tatravagonka.sk

- 60 ROKOV VLASTNÉHO VÝVOJA PRODUKCIE II. ČASŤ
- TATRAVAGÓNKA NA INNOTRANSE 2022
- VAGONÁRSKY TÁBOR
- ETICKÝ KÓDEX SPOLOČNOSTI

tlačíme
na ekologický
papier

INNOTRANS 2022 – EURÓPSKY LÍDER VYSTAVUJE

TO, ČO JE PRE SVET AUTOMOTIVE A FANÚŠIKOV MOTORIZMU ŽENEVSKÝ AUTOSALÓN, JE PRE ŽELEZNIČNÝ PRIEMYSEL VÝSTAVA INNOTRANS, KTORÁ SA KONÁ KAŽDÝ PÁRNY ROK V BERLÍNE. IDE TEDA O NAJPRESTÍŽNEJŠIU A NAJVÄČŠIU ŽELEZNIČNÚ VÝSTAVU. TÝCH „NAJ“ BY SME MOHLI MENOVAŤ EŠTE OVEĽA VIAC, ALE ÚČEL ČLÁNKU SPOČÍVA NAJMÄ V PREDSTAVENÍ EXPOZÍCIE NAŠEJ SPOLOČNOSTI.

Napriek tomu je potrebné v krátkosti predstaviť tento medzinárodný veľtrh. Koná sa už od roku 1996, kedy sa v súčasných meradlách predstavila „hrstka“ (172) vystavovateľov. Postupne však naberal prestížnejšie rozmery a na jeho ostatný XII. ročník si našlo cestu už viac ako 3000 firiem z celého sveta.

Na výstavisku je možné nájsť výrobcov absolútne všetkého, čo nejakým spôsobom súvisí so svetom železnice a koľajových vozidiel. Od obchodníkov so skrutkami, cez producentov koľajníc až po veľké spoločnosti zaoberajúce sa výrobou samotných železničných vozňov. Tou najdôležitejšou je, samozrejme, naša Tatravagónka. Aj účasť zástupcov našej spoločnosti na tomto podujatí má svoju históriu. Od začiatkov v menších stánkoch pri skromnej účasti zamest-

Skúška automatického spriahadla na T4000

nancov, až po súčasnosť, ktorá zahŕňa niekoľko mesačnú prípravu, následnú výrobu prototypových vozňov, ich prepravu na výstavisko a následne až po samotnú prezentáciu podniku mnohými odborníkmi naprieč všetkými oddeleniami. Keďže posledný plánovaný ročník (2020) sa musel z dôvodu pandemických opatrení zrušiť, príprava na ten súčasný trvala o niečo dlhšie. Za štyri roky si železničný trh vyžiadal mnohé zmeny vo vývoji a dizajne vozňov. Požiadavky zákazní-

kov a konečných užívateľov sa vyvinuli, zmodernizovali a aj vďaka nim môžeme prezentovať viacero inovatívnych prvkov či vylepšení. Najzásadnejšou novinkou z našej produkcie bude zaiste kapsový vozeň T4000, ktorý vznikol v spolupráci so švajčiarskou spoločnosťou Ferriere Cattaneo. Ten nadviaže na svojich predchodcov a prispieje tak k rozvoju prepravy mega návesov na území Pyrenejského polostrova. Vďaka možnosti výmeny dvojkolesí bude vozňov. Požiadavky zákazní-

na štandardnom rozchode 1435 mm, ako aj na už spomínanom pyrenejskom resp. širokom rozchode 1668 mm. Dôležitosť tejto novinky deklaruje fakt, že bol priamo z prototypovej dielne postavený na koľajnici a vypravený smer Berlín. O náročnosti tejto úlohy by určite vedeli rozprávať kolegovia z prototypky. Jeho vizuálna prezentácia bude podoprená zaujímavým farebným prevedením – predstavková časť tohto dvojčlánkového vozňa bude natretá v národných farbách krajín svojho

budúceho pôsobenia, teda Španielska a Portugalska. Jeho významnou súčasťou – a to priamo na výstavisku – bude prítomnosť automatického spriahadla Voith, ktorým bude vybavený. Zapadne tak do vízie týkajúcej sa nákladných koľajových vozidiel v Európe, kde sa uvažuje výlučne s prevádzkou v režime automatického spriahania. Druhou novinkou bude bestseller našej spoločnosti, 4-nápravový vozeň dĺžky 80' Sggns – avšak tentoraz jeho XL verzia, ktorá umožňuje prepravcom rovnomernejšie loženie aj ťažších kontajnerov. U kontajnera dĺžky 40'

na základe zákaznických požiadaviek „na mieru“. Medzi najpodstatnejšie inovatívne prvky patrí najmä jeho vybavenie drevenou podlahou a špeciálne upravený klanicový systém s mnohými benefitmi. Aj jeho výrobu má na svedomí prototypová dielňa, ktorá, aj s prihliadnutím na ukončené skúšky, odvieďa výbornú prácu. V poradí štvrtým zástupcom bude plošinový vozeň Saggms 490 – opäť inovatívne upravená verzia štandardného tentoraz plošinového vozňa s trojnápravovými podvozkami. Vyznačuje sa najmä univerzálnosťou v preprave, nakoľko je mož-

rovnaní s vysokostennými vozňami na prepravu poľnohospodárskych produktov, je Tads určený najmä na prepravu sypkých stavebných materiálov, prípadne priemyselných hnojív. Je vybavený CFCB brzdou, bezčelníkovými podvozkami a prípravou pre digitálne automatické spriahadlo. Posledným, šiestym zástupcom z nášho portfólia koľajových vozidiel je tzv. Core Market Wagon, alebo v jazyku „vagonárov“ HabbiInss. Ten je určený na prepravu paletizovaného tovaru, citlivého na poveternostné podmienky. Svojím prepravným objemom 168 m³

hmotnosť dvojpodvozkového vozňa o 920 kg a trojpodvozkového až o 1380 kg. Jeho výhodou tiež je, že si nevyžaduje žiadnu povrchovú úpravu. Vývoj hliníkového podvozka bol taktiež zastrešený finančnou podporou z európskych fondov. Ako je vidieť z uvedeného textu, nálepku európskeho lídra vo výrobe nákladných vozňov sme nezískali bez zásluh. Rok čo rok ponúkame zákazníkom, odbornej verejnosti, ale aj náhodným návštevníkom všetkých železničných výstav tie najkvalitnejšie a najinovatívnejšie riešenia. To je výsledok systematickej práce

Expozícia Tatravagónky na výstave InnoTrans 2022

činí prírastok 4 t. Zároveň ho môžu využívať prepravcovia drevnej štiepky a LNG kontajnerov, čo v jeho staršej verzii nebolo možné, resp. iba s prepravnými obmedzeniami. Ani tieto inovatívne riešenia neobmedzili jeho charakterovú vlastnosť ultratichého vozňa s nameranou hodnotou hluku 78 dB (A). Tento typ je v nepretržitej výrobe už viac ako rok a za konštantne dobre odvedenú prácu patrí vďaka zamestnancom BU07. O prienik na trh prepravy dreva sa s istotou pokúsi nový vozeň Snps určený na prepravu dreva. Ide o modernizovanú verziu jeho štandardného prevedenia

né prostredníctvom neho prevážať ISO kontajnery s dĺžkou 20' a 40', taktiež vymeniteľné nadstavby, ale hlavne ťažké pásové a kolesové vojenské vozidlá. Prípadne, vzhľadom na jeho vysokú nosnosť až 101 t, je možná aj preprava ťažkého priemyselného tovaru, akým sú oceľové polotovary, valcované profily, koľajnice, tyče, rúry, plechy a pod. Jeho sériová výroba započala v júli tohto roka a vďaka svedomitej práci BU12 môžeme jeden exemplár poskytnúť výstavisku v Berlíne. Do tretice patrí vďaka opäť prototypovej dielni, ktorá sa zaslúžila o výrobu výsypného vozňa Tads. V po-

predstavuje najrozmernejšie riešenie na súčasnom železničnom trhu. Zároveň patrí do skupiny ľahkých vozňov. Za pomoci využitia financií z európskych fondov ho bolo možné vybaviť „track friendly“ podvozkom FR8Rail, ktorému dominuje tiché dvojkolesie SiSet – špeciálne navrhnuté pre tichú nákladnú prepravu. Pri jeho výrobe sme mohli počítať s asistenciou kolegov z WB Niesky, ktorí zabezpečili dodávku hliníkových posuvných bočníc. Vozňový park dopĺňa podvozk Y 25LsAl-C-K, vyrobený z netradičného materiálu – zliatiny hliníka. Využitie tohto kovu znižuje

všetkých odborných útvarov a následne jednotlivých výrobných úsekov. Keďže výroba a preprava „výstavných“ vozňov je práca mimo štandardného výrobného plánu, kolegom, ktorí sa zaslúžili o plynulé zabezpečenie tejto úlohy patrí osobitná vďaka. Najmä Vašou zásluhou bude naša Tatravagónka na tohtoročnom InnoTranse (ako vždy) výkladnou skriňou moderných železničných technológií. S istotou tak môžeme už teraz predpovedať, že naše produkty zaujmú nejedného budúceho zákazníka.

Ing. Branislav Toporcer
Úsek predaja

OTRYSKÁVACIE ZARIADENIE

V BU 09 prebehla výstavba priebežného taktového závesného otryskávacieho zariadenia CH 35x52/8W1E/3x4T/3 V, familiárne nazývaného „tryskač“. Pracovníkov BU 09 poteší zásadné zníženie prašnosti prostredia, no nemenej pozitívna zmena sa očakáva v ulahčení manipulácie s bremenami. Pozitívne dopady pocíti aj životné prostredie. Technicky zdatných kolegov bude zaujímať, že otryskávač disponuje rotačnými hákmi a ručnou otryskávacou komorou pre otryskávanie ocelových zvarencov (rámy podvozkov, čiel, predstávok a veľkých dielov vozňov). Súčasťou zariadenia sú automaticky ovládané posuvné dvere na vstupe aj výstupe, dopravník s elektrickým trolejovým vedením v tvare uzavretého oválu. V stroji sú nastavené tri pracovné pozície otryskávania. Pojazd závesov do stroja, uzatvorenie stroja, spustenie otryskávania a jeho ukončenie, a tiež otvorenie dverí a vyvezenie závesov prebieha automaticky v taktovom cykle. Kontrolu množstva čistého otryskávacieho média (abrazíva) v hor-

Novinka na BU 09

nom zásobníku zabezpečuje elektronická sonda. Otryskávanie zabezpečuje 8 metacích kolies, každé

s výkonom 15 kW. Zariadenie garantuje max. zostatkovú prašnosť 0,5 mg/m³.

Ing. Rastislav Magera
technolog programovania
páliec strojov

SPOZNAJTE NÁŠ ETICKÝ KÓDEX 2022

TATRAVAGÓNKA, a. s. je najväčším výrobcom železničných nákladných vagónov a podvozkov v Európe a patrí medzi najvýznamnejšie podniky v rámci Slovenskej republiky.

Má nielen povinnosti vyplývajúce z obchodných vzťahov, ale i povinnosti morálne a etické. Prostredie, v ktorom trávime značnú časť svojho života, nás bezpochyby ovplyvňuje a do istej miery i formuje. Každý z nás je spoluzodpovedný za spôsob, akým spolu komunikujeme, za to, ako sa k sebe správame, nakoľko sme k sebe ohľaduplní a tolerantní.

Neexistuje žiadna odlišnosť – fy-

zická, kultúrna, náboženská či iná, ktorá by z nás robila menej hodnotných jedincov a to, či bude na pracovisku panovať atmosféra vzájomnej úcty, tolerancie a porozumenia, závisí len od nás. To, čo platí smerom dovnútra podniku, platí i navonok. Pracujeme v spoločnosti, ktorá si svoje meno budovala viac než 100 rokov, a preto musíme svojím zodpovedným prístupom k produktu, k spoločnosti, k životnému prostrediu a k obchodným partnerom, dôstojne reprezentovať odkaz generácií, ktoré tento podnik budovali pred nami a byť jeho nositeľmi pre generácie, ktoré prídu po nás.

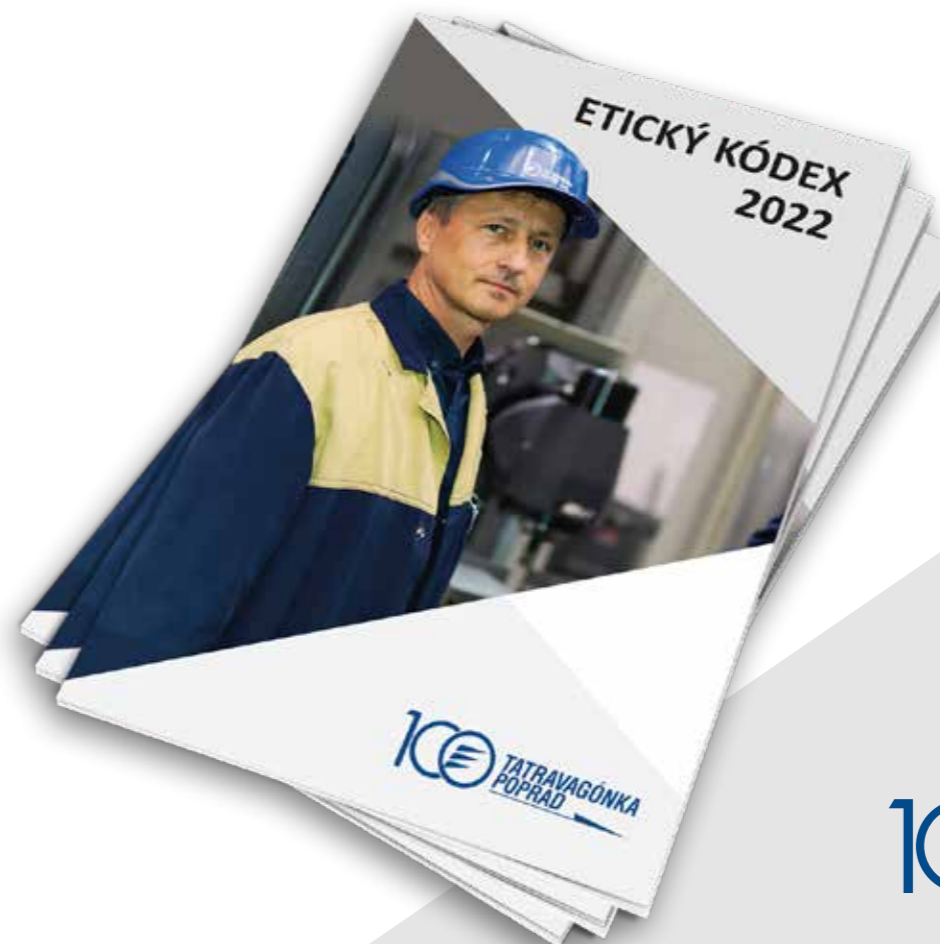
VEDENIE IDE PRÍKLADOM A UPEVŇUJE POZNANIE KÓDEXU

Ako vedenie spoločnosti sa zaväzujeme k dôslednému uplatňovaniu zásad v kódexe uvedených. Bez výnimiek a rozdielov, ktoré by jeho hodnotu znižovali.

Morálne a etické správanie budeme podporovať, jeho prejavy vyzdvihovať a správanie, ktoré mu odporuje dôsledne potláčať.

Sami sa budeme kódexom riadiť, aby sme nedopustili ani najmenšiu pochybnosť, že tento kódex vnímame nielen ako záväzok spoločnosti ako takej, ale i nás samotných.

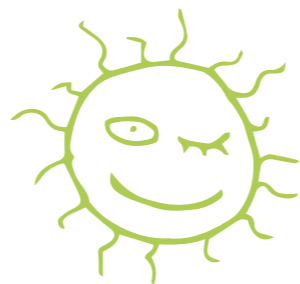
Je našou spoločnou povinnosťou zabezpečiť znalosť tohto kódexu a povedomie o ňom u každého kolegu v našej spoločnosti tak, aby bol neoddeliteľnou súčasťou nášho pracovného života.

Hudáč

Ing. Juraj Hudáč
generálny riaditeľ Tatravagónka a.s.

VAGONÁRSKY TÁBOR SLOVAMI DETÍ

„Veľmi sa mi páčia na tábore diskotéky. Nikto nikoho nenúti do tanca či do spevu, ale vždy sa každý postaví aspoň na jednu pesničku, hlavne vtedy, kde si deti vyberajú pesničky samé.“

Taktiež sa mi páči systém hrania aktivít. Väčšie deti / vedúci / praktikanti postavili stanovišťa, ktoré sú rozmiestnené po celom areáli a deti k nim chodia zbierať body.

Páčia sa mi aj táborové Vianoce, ktoré

máme už tak ku koncu tábora, rozoberá sa podstata Vianoc, spievajú sa koledy a perfektne sa pri tom dá zabaviť.

Tu si dvojice oddielov vymieňajú navzájom predtým

vlastnoručne pripravené darčeky, či už lístok, origami, mašličky - vždy nám to vykúzlí úsmev na tvári :).“

Nada

„Tábor som si veľmi užil, boli tam super ľudia a veľmi som sa zabavil. Varili tam výborne a určite pôjdem aj na budúci rok.“

Jonatán

„V MR.OAZAS sa mi najviac páčil deň s hasičmi a ohadzovanie penou, strašidelná noc, večerný táborák s pesničkami a výlet do Energolandu. V tábore sú každý rok noví kamaráti, úžasní vedúci, super program po celý deň a žiadna nuda.“

Ludmilka

Prvé slová po príchode detí domov:

„Mami, bolo tak super, že tam chceme ísť opäť aj na budúci rok. Bol to zatiaľ najlepší tábor, v ako sme kedy boli. Ne-

stihli sme sa vybalit' a už sme sa museli opäť zbalit' a odísť. 10 dní zbehlo ako voda, nestihli sme použiť ani slovička nudím sa.“ Samozrejme, rodičia doma 10 dní bez detí, určite sa im cnie a oni nič :))

Emily a Jarko

„Mne sa v tábore najviac páčil Deň naopak. Preto, lebo na raňajky (večera) sme išli v pyžame, po raňajkách (večeri) sme mali diskotéku, potom nasledovala hra. Deti mali aktivity a vedúci súťažili. Bolo to veeel' vtipné. Po hre nasledoval obed, potom bol oddych, takzvaná siesta a po nej karneval. Ja som bola squid game maska. A tak sa náš deň skončil. V tomto tábore bolo veľmi super. Vedeli sme si tam nájsť aj kopolu kamarátov.“

Toto písala Ellie.“

Kamoška Zuzka súhlasí a dodáva:

„Aj ohnisko je tam pekné, jednoducho super!“

CYKLOSÚŤAŽ NABERÁ NA SILE TREBIŠOV OPÄŤ PREVALCOVAL, PREBICYKLOVAL POPRAD

56 Vagonárov v 15 tímoch sa začiatkom júna postavilo na štartovaciu čiaru celonárodnej súťaže DO PRÁCE NA BICYKLI 2022. Nižší počet účastníkov ako v predšlom ročníku nedával dobré vyhliadky na úspech, avšak opak sa stal pravdou. Naši

kolegovia najazdili takmer 16 900 km a ušetrili 3 765,56 CO2!!! Ani tieto skvelé čísla však nestačili na vylepšenie pozície v rámci Slovenska, kde mimoriadne tvrdá konkurencia spôsobila náš prepad z 19. miesta na 25. miesto. V Poprade sme však

obhájili prvenstvo a aj v Trebišove boli kolegovia na 1. mieste. Mimoriadne dramatické bolo sledovať aj snahu tímu VAGONPEDALÁRI, ktorí sa snažili prekonať víťaza posledného ročníka. Ich ambícia návratu putovného pohára späť do Popradu síce

nevyšla a umiestnili sa na 3. mieste, avšak ich výkon sa oproti 2021 zásadným spôsobom zlepšil. Karty však zamiešal nový tím J & M & J, ktorému víťazstvo ušlo len veľmi tesne. Naše poďakovanie však patrí každému účastníkovi súťaže!

	2020	2021	2022	ROZDIEL
Počet tímov	9	18	15	- 3 tímy
Počet jednotlivcov	28	60	56	+ 32 jednotlivcov
Poradie v SR	41.	19.	25.	Zhoršenie o 6 miest
Poradie Poprad	2. miesto	1. miesto	1. miesto	Sme prviiiiii!!!
Poradie Trebišov	nehodnotené	nehodnotené	1. miesto	
Počet jžd	548	1341	1413	+ 72 jžd
Km celkovo	2 593,55	7 238,33	16854,31	+ 9 615,98 km
Ušetrené kg CO2	649	1804,76	3765,56	+1155,76 kg CO2 !!!!

NAJLEPŠÍ TÍM:

TVvagonbiketeam - Trebišov

2021: Najazdené km: 1605,06 km

Ušetrené CO2: 401,27 kg

Počet jžd: 175

2022: Najazdené km: 2144,91 km

Ušetrené CO2: 536,23 kg

Počet jžd: 180

NAJLEPŠÍ JEDNOTLIVEC:

Ing. Ján Hominda - TVvagonbiketeam Trebišov

2021: Najazdené km: 1 104,24 km

Ušetrené CO2: 276,06 kg

Počet jžd: 44

2022: Najazdené km: 1613,31 km

Ušetrené CO2: 403,33 kg

Počet jžd: 44

FINÁLNE PORADIE VAGONÁRSKÝCH TÍMOV:

TVvagonbiketeam
J&M&J
VAGONPEDALÁRI
OPeTePe
CykloSpišáci
TzT
Bike007
ŠVP - tým

Sviatoční cyklisti 2.0
Cyklovagonári
Špeciálka
Mr.BeanTeam
TVP bikeri
Hutňáci
Vagonári na dvojkolesí

Nepochybne najúspešnejší ročník súťaže DO PRÁCE NA BICYKLI je za nami a my chceme touto ces-

ťou poďakovať za skvelú reprezentáciu spoločnosti Tatravagónka a.s. všetkým zúčastneným, ako aj kaž-

Putovný pohár zostal v Trebišove

dému Vagonárovi, ktorý sa do súťaže síce nezapojil, ale šetrí našu planétu ekologic-

kou formou prepravy. Veď predsa zmena je na dosah!

1960 – 1969

VAGÓNKA

POPRAĎ

Začiatkom 60. rokov pokračuje druhá etapa výstavby podniku, ktorá je primárne zameraná na zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov. Podnik zásadným spôsobom ovplyvňuje spoločenské dianie v meste Poprad. Stavia Závodný klub Vagónka, škôlku, školu a o diani v podniku začína informovať časopis Vagonár. Rozširuje sa však aj výrobné portfólio, do ktorého sú zaradené účelové vozne.

1970 – 1979

Prekonaním méty **4 000 VOZŇOV ROČNE** sa Vagónka Tatra definitívne zaraďuje na prvú priečku medzi výrobcami tohto druhu portfólia a zároveň patrí medzi najprosperujúcejšie subjekty v krajine. Takáto forma expanzie si vyžaduje neustále zvyšovanie výrobných kapacít, a to hlavne prostredníctvom otvorenia nových

prevádzok. Svoje brány tak otvoria výrobné haly v **TREBIŠOVE** a **SPIŠKEJ STAREJ VSI**. Medzi novinky vo výrobnom programe zaraďujeme prečerpávacie stanice ropy do ZSSR. Podnik oslavuje **50. VÝROČIE** vzniku firmy založením **FOLKLÓRNEHO SÚBORU VAGONÁR**.

60 ROKOV

VLASTNÉHO VÝVOJA PRODUKCIE II. ČASŤ

60. výročie založenia vlastného vývoja produkcie je mimoriadne významný míľnik našej spoločnosti, preto pokračujeme v jeho príbehu II. časťou a nadviažeme na spomienky Ing. Emila Buca.

Udalosti od 1989 až po vstup nového akcionára nám priblíži dnes už dôchodca, Ing. Ján Valigurský, bývalý vedúci odboru konštrukcie, neskôr riaditeľ technického úseku a hlavný konštruktér spoločnosti.

IT technológie v konštrukcii

Prvým pracoviskom, kde došlo k uplatneniu výpočtovej techniky v konštrukcii bolo oddelenie pevnostných výpočtov a skúšok vozidiel. Ako už bolo spomenuté v spomienkach Ing. Buca „malá výpočtová technika“ v podobe programovateľného kalkulátora sa tam začala používať už v polovici 80-tych rokov minulého storočia. Napriek tomu, že výkonnosť tohto pomocníka bola v porovnaní s dneškom horšia než „úbohá“ (pre porovnanie – mobilný telefón, ktorý má dnes takmer každý vo vrecku disponuje výpočtovým výkonom najmenej miliónkrát vyšším) a jeho cena bola porovnateľná s celožiivotným zárobkom, prínos bol veľký a okrem toho bol to prvý krok ku digitálnej

PREHĽAD VEDÚCICH ODBORU KONŠTRUKCIE:

Nástup	Vedúci odboru konštrukcie	Ukončenie
1957	Ing. Hlaváček	1970
1971	Ing. Nováček	1985
1985	Ing. Buc Emil	1990
1991	Ing. Fundja František	1998
1998	Ing. Valigurský Ján	2002
2002	Ing. Chalupka Ján	2005
2005	Ing. Kukura Karol	2007
2007	Ing. Kubičko Jozef	2012
2012	Ing. Adamkovič Martin	doteraz

Kalkulátor HP na OTVV

konštrukčnej kancelárii, ktorú máme v Tatragónke dnes. Bolo by nesprávne nespomenúť aj druhý programovateľný kalkulátor používaný v Tatragónke v tej dobe – trochu menší,

tak akurát do ruky – a to na vtedajšom odbore OTVV (Odbor technologického výskumu a vývoja). Kalkulátor bol dodaný spolu s programovateľným páliacim strojom a používal sa práve pri jeho programo-

vaní na vypočítavne dráhy horáku pri pálení. Bol v rukách pánov Ing. Neustadta, CSc. a Ing. Fabiána.

AKCIA

„2000 PRACOVÍSK API“ Prvé skutočné „grafické pracoviská“, na ktorých sa dalo na obrazovke niečo nakresliť získala Tatragónka niekedy okolo roku 1988. Bolo to v rámci akcie, ktorú inicioval tajomník ÚV KSČ – hromadne bolo zakúpených 2000 pracovísk pre Automatizáciu Inžinierskych Prác – AIP. Federálna akcia „2000 pracovísk AIP“ bola pre fabriku výhodná v tom, že na nákup nebol potrebný prídel devízových prostriedkov – výbava bola za československé koruny. V rámci nej boli dovezené do Tatragónky prvé 3 ks počítačov PC XT a vznikli tak tri pracoviská. „Doviezli sme ich na skriňovej Ávii, ktorú mala prototypová dielňa na zásobovanie, z Ústí nad Labem“, spomína Ing. Valigurský. Chybou bolo, že nebol s nimi dodaný použiteľný softvér! A tak sa začínalo s nie celkom legálnym programovým vybavením. Začiatky práce s PC boli veľmi ťažké. Bolo potrebné si osvojiť základy práce s PC – napri-

klad „myš“ videla väčšina ľudí prvýkrát v živote. Ani úroveň dodanej techniky v porovnaní s dneškom nebola veľkým lákadlom pre ľudí na prechod od dosky k počítaču – malé obrazovky (12 sem-tam maximálne 17 palcov uhlopriečka) a nízke rozlíšenie boli veľmi únavné pre oči konštruktérov a rovnako aj dlhá odozva nebola to pravé orechové! Ale aj tak sa to rozbehlo a dodaním prvých PC sa de-facto, kreslenie a návrh vozňa v prvých CAD systémoch a začalo sa používanie plotrov a valcových

fabriky o investovaní do týchto prostriedkov – neboli a ani dnes nie sú lacné. Zakrátko sa ale ukázalo, že prezentovanie výsledkov výpočtov z takýchto renovaných programov sa stalo nutnou podmienkou úspešného schválenia

ka je tou správnu voľbou!
**1995
ŤAŽKÁ ZMENA
MYSLIENIA Z 2D NA 3D**
CAD systémy priniesli významné zvýšenie produktivity práce pri tvorbe konštrukčných návrhov.

a úprav a v tom sa ukázala výhodnosť CAD systémov. Zatiaľ čo AutoCAD bol 2D nástroj, prvým 3D systémom bol I-DEAS, ktorý nám dodala f.SOVA. Zložitejšie analýzy sa riešili v prostredí 3D a dáta sa v 2D formáte exportovali do AutoCADu. Tam sa dokončovala výkresová dokumentácia a v AutoCADe sa konštruovali jednoduchšie časti.

1998 VZNIK ODDELENIA POJAZDOV

Do roku 1998 bol vývoj

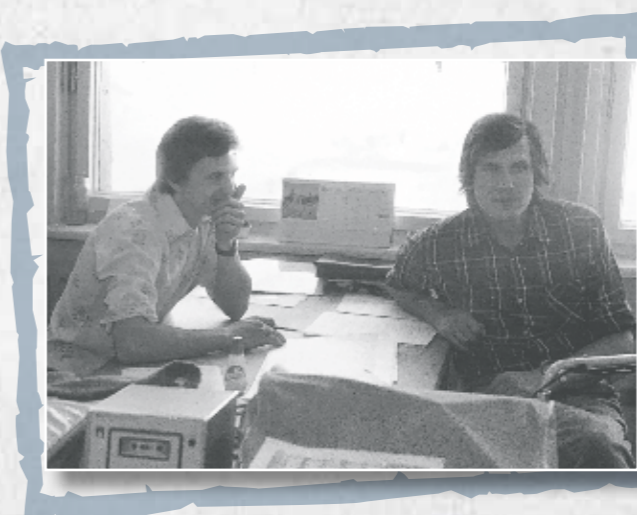

Zostava výpočtovej techniky na konštrukcii okolo roku 1977

tlačiarňi pre tlač výkresovej dokumentácie.

DRAMATICKÉ ZMENY V OBLASTI VÝPOČTOV A ANALÝZ

Príchod PC na konštrukciu viedol aj ku dramatickým zmenám v oblasti výpočtov. Prvý naozaj profesionálny softvér s názvom „LUSAS“ a následne systémy „MARC“ a „MENTAT“ boli prelomové a zakrátko sa ukázalo, že aj nevyhnutné pre úspešný vývoj a schvaľovanie nových výrobkov. Boli to často ťažko vybojované rozhodnutia vedenia

Ing. Valigurský (vpravo) v r. 1984 na oddelení pevnosti

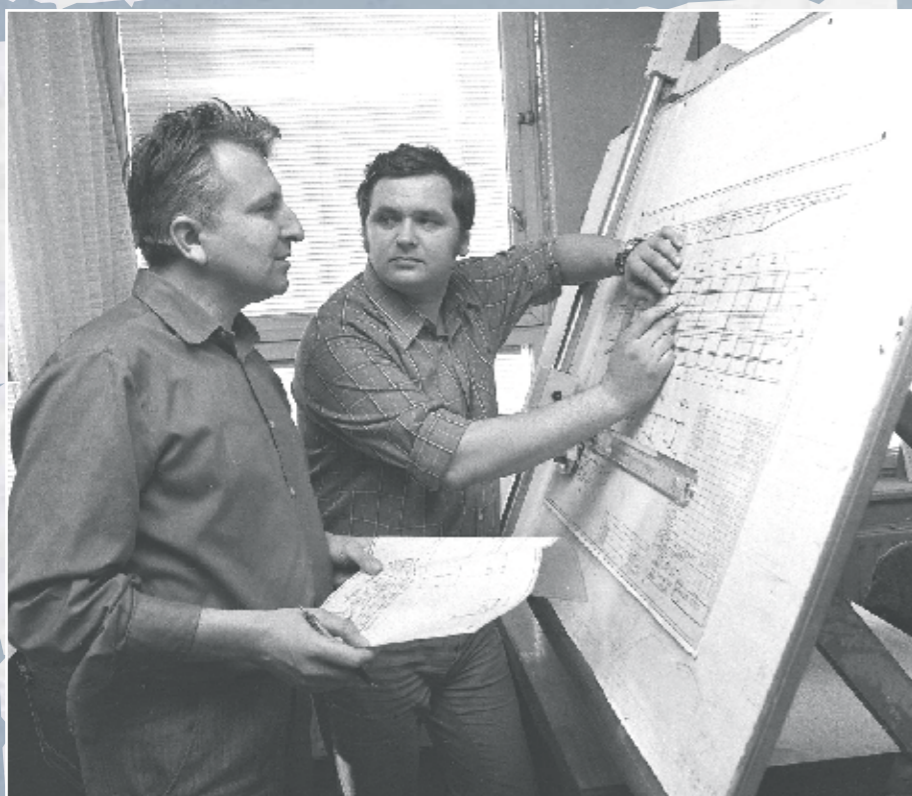
nového výrobku a veľkou podporou pri presvedčaní zákazníkov, že Tatragón-

Pri práci konštruktéra je častý vysoký podiel potreby vykonávania zmien

podvozok realizovaný v externej firme Rail Project, ktorá bolo vytvorená zo skupiny odídených konštruktérov po odchode VUKV z Popradu. Silnejúce tlaky na promptnosť prispôsobovania konštrukcie a snaha mať know-how vo svojich rukách viedli ku založeniu vlastného oddelenia vývoja podvozkov a pojazdov. Spolupráca s Rail Project naďalej pokračovala a výsledkom bol – samozrejme okrem iného – aj pravdepodobne najúspešnejší variant podvozkov Y25

Kolektív pracovníkov konštrukcie pri práci

Ing. Buc a p. Zachara za kresliacou doskou

pre osové zaťaženie 25 t v Európe. Typ N-820-10 má označenie Y25LL a bol v počte okolo 2500 ks dodaný hlavne do Švédska, Luxemburska a Belgicka.

**1999
PRECHOD NA 3D
- ZAVEDENIE Pro/Enginner**

Kým výstupom z 2D CAD systémov bol len výkres, 3D CAD systémy priniesli možnosť využitia 3D modelu aj na pevnostné FEM výpočty. V 3D systéme sa komponenty musia vzájomne skladať, čo eliminovalo množstvo chýb z dôvodu rozmerovej nekompatibility. Zobrazenie zložitých konštrukčných riešení bolo zrazu jasné a prehľadné a prinieslo podstatne vyššiu produktivitu konštruktéra. Prvý vozeň nakreslený v systéme Pro/Engineer bol vozeň Rbnps typ 9-235.0 pre CFL. Vozeň bol zaujímavý tým, že mal extrémne veľkú dĺžku medzi otočnými čapmi, viac ako 21 m. To bolo príčinou, že pri návrate prototypu zo skúšok sa výhybky automaticky prehodili a jeden podvozok šiel v odbočnej časti výhybky. Našťastie to bolo iba pri posunovaní a nedošlo ku veľkým škodám na vagóne, (pozn. výhybky sú nastavené tak, že sa automaticky prehodia, ak nezaregistrujú žiadnu nápravu po 20 m).

**2000
PRVÝ VÝVOJ PRE DB
(DB kupovalo podvozky Y25 od TVP od r. 1993)
Deutsche Bahn ako najväčšia európska železničná**

spoločnosť udávala trend v železničnej doprave. Presadiť sa s výrobkami na tomto trhu znamenalo otvoriť si dvere aj pre iných zákazníkov. Tatravagónka sa u DB presadila s vozňom na prepravu automobilov Lekks559 (Laes).

**2000
PRVÉ FEM VÝPOČTY
PODVOZKOV Y25**

Spolu so vznikom oddelenia podvozkov rezonovala aj požiadavka na realizáciu výpočtov. Kým pre vozne sú postačujúce statické výpočty, pre podvozky bolo nutné realizovať komplikované únavové hodnotenie. To sa prvýkrát realizovalo v Poprade práve na ráme podvozka Y25. Výkresová dokumentácia podvozka Y25 bola dostupná v UIC a Tatravagónka vyrábala podvozky podľa nej. Týmto prvým krokom sme začali získavať know-how a postupne sme sa učili podvozky aj dimenzovať a navrhovať.

**2003 - 2004
SCHÝLJUJE SA KU KONCU
PODVOZKOV Y25?**

Stupňuje sa tlak v oblasti legislatívy na vytvorenie spoločného trans-európskeho železničného systému a zavedenie jednotného trhu dopravných služieb. Hrozilo, že doposiaľ zaužívaný proces schvaľovania štandardných pojazdov a podvozkov skončí. Konštrukcia sa na túto hrozbu začala pripravovať. Prechod na tokenový systém, Msc.Software umožnil aktívny prístup ku programu, Msc.ADAMS pre

Autovagón Lekks 559 (Laes) pre DB vyrábaný koncom 90-tych rokov

Rbnps typ -9-235.0

návrh vlastného podvozku novej generácie, ktorý mal nahradiť štandardný podvozok Y25. Ako dobre zo súčasnosti vieme, to sa neuskutočnilo, avšak položilo to základy pre vývoj vlastných podvozkov ako ASB1800®, TVP2007 či

podvozkový rad TVP NG. V roku 2003 Tatravagónka získava za vývoj a výrobu vozňa Shimmns na prepravu oceľových zvitkov vyrobeného z HSS (vysokopevnej ocele) 2.miesto v medzinárodnej súťaži „Swedish steel price“ vo

Švédsku za úsporu 700 kg na vozni. Sériová výroba sa však kvôli silnému konzervativizmu v nákladnej železničnej doprave ne-realizovala. Žiaľ, z toho istého dôvodu je použitie HSS vo výrobe nákladných vozňov stále limitované.

.....
Naša veľká vďaka za tieto cenné poznatky a 42-ročnú prácu pre firmu, ktoré ešte úplne neskončila a stále pokračuje na báze konzultácií, patrí Ing. Jánovi Valigurskému. Tento príbeh však nekončí. V budúcom čísle nám priblíži dianie po roku 2006, kedy sa udiala najvýznamnejšia zmena v novodobej histórii spoločnosti - vstup Optifin Invest do podniku, súčasný riaditeľ Úseku vývoja Ing. Miroslav Krakovský.

TVÁR SPOLOČNOSTI TATRAVAGÓNKA

ĽUDIA SÚ MIMORIADNE DÔLEŽITÝM A SILNÝM PILIEROM NAŠEJ SPOLOČNOSTI, A PRETO SA CHCEME POĎAKOVAŤ, POBLAHOŽELAŤ, VYJADRIŤ UZNANIE, NO AJ VYVOLAŤ SPOMIENKU NA ĽUDÍ, KTORÍ TVORIA(-LI) SÚČASŤ SPOLOČNOSTI TATRAVAGÓNKA.

Uverejnenie týchto osôb je podmienené predošlým súhlasom vyjadreným v osobnej karte zamestnanca, prípadne súhlasom od rodiny pozostalej osoby.

PRACOVNÉ JUBILEUM

Je to pre nás pocta, oceniť Vás pri významnom okrúhlym jubileu práce pre našu spoločnosť TATRAVAGÓNKA a poďakovať sa za zodpovedne odvedenú prácu počas uplynulých rokov. Bez ohľadu na pozíciu je aj tá Vaša základom úspechu celej spoločnosti.

ZASLŮŽITE SI TO!

JÚL

Meno a priezvisko	NS	Roky
Novotný Marián	10140	10
Kolbová Mária	20120	40
Zacher František	21210	40
Sklenár Jozef	21210	45
Rovenská Alžbeta	21310	40
Vdovjaková Eva	23110	40
Brosmanová Mária	24110	40
Russin Vladimír	41111	15
Ďurica Jozef	41162	15
Regec František	42130	45
Šariský Štefan	42130	45
Dravecký Jozef	43390	40
Fiamčík Pavol	43520	10
Zgodava Peter	43710	30
Tetemonda Štefan	43720	40
Kubala Matúš	43840	10
Kacvinský Rastislav	44240	10
Rejnič Michal	45220	10
Deško Martin	45910	10
Vnenčák Miroslav	49910	10
Jurčo Štefan	51120	10
Lisoň Vladimír Ing.	80110	35
Suchá Mária MGr.	90120	10
Šipláková Mária	31110	40
Arvai Václav	46140	40
Visokai Marek	46150	10
Repaský Milan	46160	40
Ruda Martin	46340	10
Rokyta Vincent	53110	40

AUGUST

Meno a priezvisko	NS	Roky
Ondruš Jozef Ing.	19110	40
Harnischová Eva Ing.	20120	15
Jambrich Vladimír Ing.	23110	10
Olekšák Ľubomír	41111	15
Handzušová Anna	41910	30
Šingliar Marian	42910	25
Krajčová Jana	43190	10
Suchanovský Peter	43290	10
Kočko Jaroslav	43610	15
Arpáš Marián	43810	10
Bránecká Mária	43890	10
Hrivňák Lukáš	46140	10
Müller Jan	46160	40

ZIVOTNÉ JUBILEUM

Aj Vaše okrúhle narodeniny sú pre nás príležitosťou k tomu, aby sme Vám úprimne poblahoželali. Šťastie, zdravie, láska je niečo čo Vám nemôžeme dať, ale môžeme Vám to srdečne priať.

JÚL

Meno a priezvisko	NS	Vek
Perignat Pavol	41162	55
Pichnarčík Daniel	42130	50
Svitana Rastislav	42130	55
Čimerman Ján MGr.	43890	55
Hromníková Eva	44910	55
Ratvaj Jozef	51130	60
Šterbaková Eva	60190	60
Skovajsová Anna	80130	60
Vaník Pavol Ing.	13110	55

AUGUST

Meno a priezvisko	NS	Vek
Kolodzejová Marta	21210	55
Mižišin Dušan Ing.	21210	65
Bjalončík Marian	23110	55
Dorincová Iveta	42910	60
Žiga Radovan	43520	50
Ilavská Jana	43890	55

Štefko Róbert	80160	55
Turko Rudolf	46160	50

POĎAKOVANIE

Naše poďakovanie za dlhoročnú a svedomitú prácu v spoločnosti TATRAVAGÓNKA patrí aj pracovníkom, ktorí si už dnes užívajú zaslúžený dôchodok. Prajeme Vám, kolegovia, aby Vás sprevádzalo vedomie dobre vykonanej práce a želáme pevné zdravie a veľa radosných a slnečných dní v dôchodku.

ĎAKUJEME!

Skupa Milan	41150	Poprad
Regec František	42130	Poprad
Šariský Štefan	42130	Poprad
Turtáková Emília	94110	Poprad
Bergmann Peter Ing.	23110	Poprad
Gildein Ján Ing.	23110	Poprad
Sklenár Jozef	21210	Poprad
Bartoš František	41150	Poprad

SPOMIENKA

Uctíme si spomienkou pamiatku na našich bývalých kolegov, ktorí nás navždy opustili.

Marek Pacák
Anna Dorová
Štefan Lejava

UZNANIE

Mimoriadne radi vyjadrujeme uznanie osobám, ktoré nezištne pomohli darovaním krvi.

Skokan Štefan	43520	10 odberov
Babík Martin	52110	40 odberov
Šoltýs Marek	41113	10 odberov
Labaš Peter	43710	40 odberov
Budaj Matúš	43230	20 odberov
Šípková Janka Bc.	20120	20 odberov
Červenka Štefan	42120	80 odberov
Handzušová Anna	41910	20 odberov
Hedvig Patrik	43410	20 odberov
Šebest Jozef	43210	10 odberov
Vojtkovský Roman	23110	10 odberov
Acksteiner Kristián	80140	50 odberov

ABECEDA BEZPEČNOSTNÉHO POVEDOMIA

L

LIMITUJTE ZDIEĽANIE

Obmedzte množstvo zdieľaných dát, či už prostredníctvom sociálnych sietí, alebo rôznych cloudových služieb. Ak niečo zdieľate, vymedzte presne osoby, ktorým zdieľané údaje sprístupníte. A po čase prehodnotíte, či zdieľanie zdroja je naďalej potrebné – a ak nie je, ukončíte zdieľanie.

N

NEDÔVERUJTE

Mnohé z toho, s čím sa v elektronickom svete stretnete, je pochybné a nedôveryhodné. Internet je slobodným neregulovaným priestorom a každý si v ňom môže písať, publikovať a tvrdiť takmer čokoľvek. Preto je k internetovým médiám dobré pristupovať so zdravou skepsou a odstupom.

P

PRIHĽASUJTE SA 2-STUPŇOVO

Ak to webová služba umožňuje, používajte na prihlasovanie tzv. dvojfaktorovú autentizáciu (napríklad pomocou SMS kódu). Samotné heslo nie je už dostatočnou ochranou pred zneužitím prístupových práv.

S

SOCIÁLNE INŽINIERSTVO

Ludská dôvera sa ľahko zneužíva na získanie prístupu k citlivým informáciám. Typická je forma podvodných mailov – phishing. Najlepšou ochranou pred sociálnym inžinierstvom je zvyšovanie bezpečnostného povedomia.

U

UZAMYKAJTE ZARIADENIA

Zariadenie, ktoré nie je pod vašou fyzickou kontrolou, dáva priestor útočníkovi. Odomknuté zariadenie bez dozoru dáva komukoľvek priestor k manipulácii s ním a s jeho obsahom. Toto je potrebné uviesť si nielen v kancelárii, ale predovšetkým na verejných miestach (napr. na konferencii, vo vlaku a pod.).

W

WIFI NIE JE BEZPEČNÁ

Wifi sieť môže byť bezpečná, len ak je správne nakonfigurovaná. Nechránené wifi siete bez hesla a šifrovania sú ako dokorán otvorené dvere do bytu. Zmeňte aj pôvodný továrňanský názov vášho routera a zároveň sa vyvarujte použitiu takého názvu, ktorý by vás identifikoval. Oboje totiž hackerovi zjednoduší útok.

M

MONITORUJTE

Ak sa vám stala neprijemná udalosť v online priestore, uistite sa, že máte všetky dôkazy o bezpečnostnom incidente napr. e-mail, faktúry, potvrdenky, kópie reklamy atď. Nahláste podvod. Vaše informácie môžu pomôcť chytiť podvodníka a zabrániť ďalším incidentom.

O

ONLINE NÁKUPY

Skontrolujte, či sa adresa e-shopu začína na „https“, a všimajte si pravopisné či gramatické chyby. Overtte si, či sú v rubrikách, ako napríklad „O nás“ alebo „Kontakt“ uvedené legitímne kontaktné údaje. Dávajte si pozor na mimoriadne ponuky a informujte sa, aké skúsenosti majú s e-shopom iní zákazníci.

R

RANSOMVÉR JE VYDIERANIE

Ransomvér je druh malvéru, ktorý napáda počítačové systémy používateľov a zaobchádza s nimi tak, aby tieto systémy alebo dáta na nich uložené obet nemohla (častočne alebo úplne) používať. Väčšinou sa to deje zašifrovaním veľkej časti údajov. Obet zvyčajne neskôr dostane výhrážnu správu, ktorá ju tlačí k zaplateniu výkupného, pokiaľ chce získať plný prístup k systému a súborom späť.

T

TRÓJSKY KŮŇ

Škodlivý softvér, ktorý je podobný trójskemu koňovi známemu zo starovekých gréckych bájí. Aby zakryl svoju skutočnú funkciu, využíva maskovanie alebo presmerovanie. Tento malvér sa najčastejšie dostane do počítača nezodpovednosťou alebo neopatrnosťou samotného používateľa. Neotvárajte e-mail a nespúšťajte súbory, ktoré nepoznáte.

V

VZDELÁVAJTE SA

Kybernetické hrozby sú každodennou súčasťou online života, nielen v práci, ale aj v súkromí. Aby sme ich vedeli rozpoznať a účinne sa proti nim brániť, je dôležité sa pravidelne vzdelávať aj v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

Z

ZÁLOHUJTE DÁTA

Aj pamätové médiá sa občas pokazia a ich obsah sa stratí. Zároveň sa zvyšuje počet tzv. ransomvérových útokov, keď hackeri zašifrujú údaje a za ich vrátenie vyžadujú výkupné. Proti týmto hrozbám je účinná len obnova údajov z pravidelne vytváraných záloh.

BENEFITY - ZĽAVY

Vyspovedali sme Mgr. Andreu Šlosárovú, asistentku riaditeľky ľudských zdrojov na tému **SYSTÉM ZLIAV PRE VAGONÁROV...**

Andrejka, ako vznikol SYSTÉM ZLIAV PRE ZAMESTNANCOV TATRAVAGÓNKY?

Systém zliav pre zamestnancov Tatravagónky nie je novinka, avšak teraz sa tejto sfére venujeme intenzívnejšie. Snažíme sa využiť silnú pozíciu Tatravagónky v regióne a pretaviť to do čo najširšieho portfólia zliav v prospech zamestnancov.

Aké druhy zliav si môžu kolegovia uplatniť?

Zľavy sme sa snažili nakombinovať tak, aby si ich mohli uplatniť nielen kolegovia, ale aj kolegyne, popri prípade celé vagonárske rodinky. Ponuka zliav je naozaj pestrá. Nájdete tam zľavy v gastro prevádzkach, zľavy na voľnočasové aktivity, wellness, elektro zariadenia alebo si veľmi

jednoducho navýšite výplatu o 2 % na 12 nasledujúcich mesiacov v spolupráci s UniCredit bank.

Sú zľavy nárokovateľné?

Nie, zľavy nie sú nárokovateľné. Systém je postavený na dobrej vôli partnerov, teda očakávame korektné upozornenie poskytovateľa, ktoré máme aj zmluvne ukotvené a zároveň sa spoliehame na spätnú väzbu Vagonárov. Preto, ak by sa vyskytol akýkoľvek problém s uplatnením zliav, je potrebné ma kontaktovať. Všetko komunikujeme bezodkladne. Avšak, je potrebné si aktuálnosť zľavy preveriť a až následne realizovať nákup služby/ tovaru.

Ako si zľavy uplatním?

Jednoducho. Predložením

Salaš Slavkov

vagonárskej ID karty, alebo použitím zľavových kódov vygenerovaných špeciálne pre Tatravagónku. Dokonca, pre uplatnenie zľavy v Datarte máme vypracovaný postup, ako si po registrácii môžete svoj účet povýšiť na VIP účet, a tým získate možnosť využívať zvýhodnené ceny. Tento postup nájdete na nástenkách a u svojich ATP pracovníčok. Chcela by som zdôrazniť, že na rozdiel od benefitov, ktoré Tatravagónka poskytuje len svojim zamestnancom, systém zliav môžu využívať nielen zamestnanci, ale aj dodávateľia.

Kde nájdeme aktuálne zľavy?

Na nástenkách tvp_all, alebo I:/Komunikacia/NASA TATRAVAGONKA/BENEFITY PRE ZAMESTNANCOV/ZĽAVY PRE ZAMESTNANCOV. Zoznam pravidelne aktualizujeme. Dátum poslednej aktualizácie je súčasťou zoznamu.

Pracujete ešte na nových podobných benefitoch?

Samozrejme, zoznam zliav sa snažíme neustále rozširovať, a zároveň aktívne podporujeme využívanie súčasných zliav, preto opäť prinášame stretnutia s Unicredit Bank.

Ďakujeme za rozhovor!

Adventure golf Slavkov

Ponorte sa do sveta výhod programu Bank at Work

AŽ
400 €

Založte si účet, posielajte si k nám výplatu a my vám ju každý mesiac navýšime o 2 %.
Exkluzívna ponuka pre zamestnancov.

Na založenie účtu použite svoj promokód **31699847**.

AKÚ VÝŠKU ODMENY MÔŽETE ZÍSKAŤ:

Vaša čistá mzda	Výška vašej mesačnej odmeny	Za rok od nás dostanete
800 €	16 €	192 €
1 000 €	20 €	240 €
1 200 €	24 €	288 €

Vašu spoločnosť navštívime v dňoch:

- 12. septembra 2022
- 10. októbra 2022
- 14. novembra 2022
- 12. decembra 2022

12. – 15. hod. | vzdelávacie centrum pri AB | miestnosť č. 4.

Kontaktujte nás

Ing. Jozef Šinko, PhD., riaditeľ pobočky Poprad | Tel.: +421 907 735 648 | E-mail: jozef.sinko@unicreditgroup.sk

Infolinka +421 2 69 20 20 90
www.unicreditbank.sk/bankatwork

UniCredit Bank

PODMIENKY AKCIE BANK AT WORK

Mesačná odmena 2 % zo mzdy je vyplácaná počas až 12 mesiacov v maximálnej celkovej výške 400 EUR za predpokladu uskutočnenia 3 transakcií platobnou kartou každý mesiac. Ponuka dostupných produktov a detailné podmienky kampane sú k dispozícii na stránkach www.unicreditbank.sk/bankatwork. • Toto oznámenie slúži len na informačné účely a nie je návrhom na uzatvorenie zmluvy. • Ponuka platí od 1. 7. do 31. 12. 2022.

Vyhodnotenie súťaže

o najoriginálnejšiu fotografiu v tričku s logom TVP 100.

VÝHERCA ZÍSKAVA MIKINU Z LIMITOVANEJ EDÍCIE TVP 100

VÍTAZNÁ FOTOGRAFIA

TVP opäť na túre

V pozadí "Gerlach"

Záver výstupu na Lomničák

Belianky z Lomničáku

Technológovia na cyklotúre

Jana Pabišová, leto v Tatravagónke

TVP 100 na vrchole Východná Vysoká

TVP 100 na charitatívnom tenisovom zápase svetovej tenisovej jednotky Igy Swiatek v Krakowe.JPG

František Kromka v Jasove

TVP 100 nosím aj do postielky, Lukáš Toth

Aron hľadá svoj vagón

Pohľad do Rovienkovej a VSD

Patrik Kromka v Jasove

TVP 100 a kvetinová výzdoba

4.D po 40 rokoch SPŠ Snina

Patrik Kromka v Medzeve

Pohľad na Slavkovský štít, Gerlach, Vysoká a Kriváň

Pohľad do VSD a vľavo na Ľadové štíty

Super dovolenka na Červenom Kláštore

V Dobšinskej ľadovej jaskyni

TVP 100 na mori

Ďakujeme za vaše príspevky!

Autor: František Cvengroš	poslanie, povinná činnosť	neskope	operačná taktická raketa (skr.)	malo- meštiak	Náповед: also, YE	prísada	paraфа anonyma	odhad výsledku	metropola Nórska	meno Campbell i Osakovej		kyprí pluhom	dvojica	jeden z muške- tierov	súperenie	tým smerom	
násilné odvlečenie					meno Bernoláka vesmírny priestor						druh výt- umenia veľké množstvo						
1																	
v ústrety, naproti							orientálne jedlo z ryže					hrob (kniž.) pohrebne pohostenie					plavecký štýl
holmium (zn.)			písmeno gréckej abecedy vyper				ohmatanie tak, teda, po nem.						sieť na ryby Katarína (dom.)				
sta			odkvapová rúra lyže, po angl.					nie takto tón a zvýšený o poltón						lawren- cium (zn.) roztavuj			
	rímska bohyňa úrody končatina				rodinný dom kód Jemenu					3 franc. člen							
2													ruské spevácke duo				
opotre- búvam, zodieram							8						podpis ručiteľa na zmenke				

DARČEKOVÉ KOŠE

ACEM spomedzi svojich pravidelných stravníkov opäť žreboval výhercov atraktívneho darčkového koša. **Výhercom srdečne blahozeláme!**

JÚN
DOMINIK KRUPINSKÝ

JÚL
JANA MARAMROSSYOVÁ

VEDELI STE, ŽE...

Otázka z minulého čísla: **Aký bol názov prvého vozňa vyvinutého v našej spoločnosti?**

Správna odpoveď: **VAR.**

Mikinu z limitovanej edície s logom storočnice získava: **Miloš Martinko** zo strediska 43230.

VÝHERCA
Miloš Martinko

NOVÁ OTÁZKA:

Ako sa volá dokument, ktorý je súborom morálnych noriem, ideálov a princípov našej spoločnosti?

TAJNIČKA KRÍŽOVKY:

MENO: .....

STREDISKO: ..... tel. č.: .....

VEDELI STE, ŽE... ODPOVEĎ:

MENO: .....

STREDISKO: ..... tel. č.: .....

Zapojením sa do súťaže vyjadrujete súhlas s uverejnením Vašich údajov vo Vagonári, ktoré budú zverejnené iba v prípade výhry. Odpoveď na otázku vhadzujte do schránok, ktoré nájdete na všetkých vrátniciach spoločnosti TATRAVAGÓNKA.